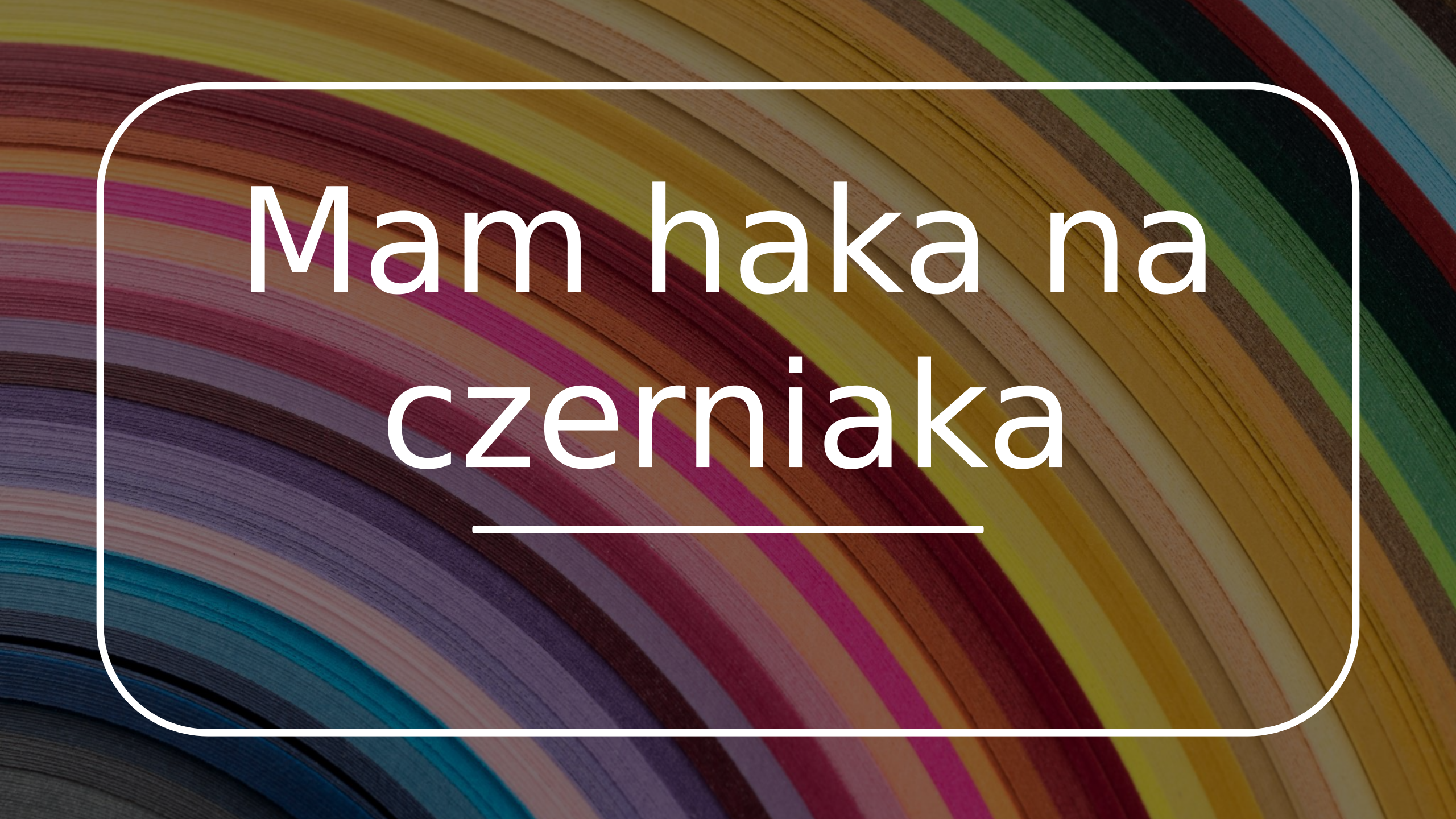

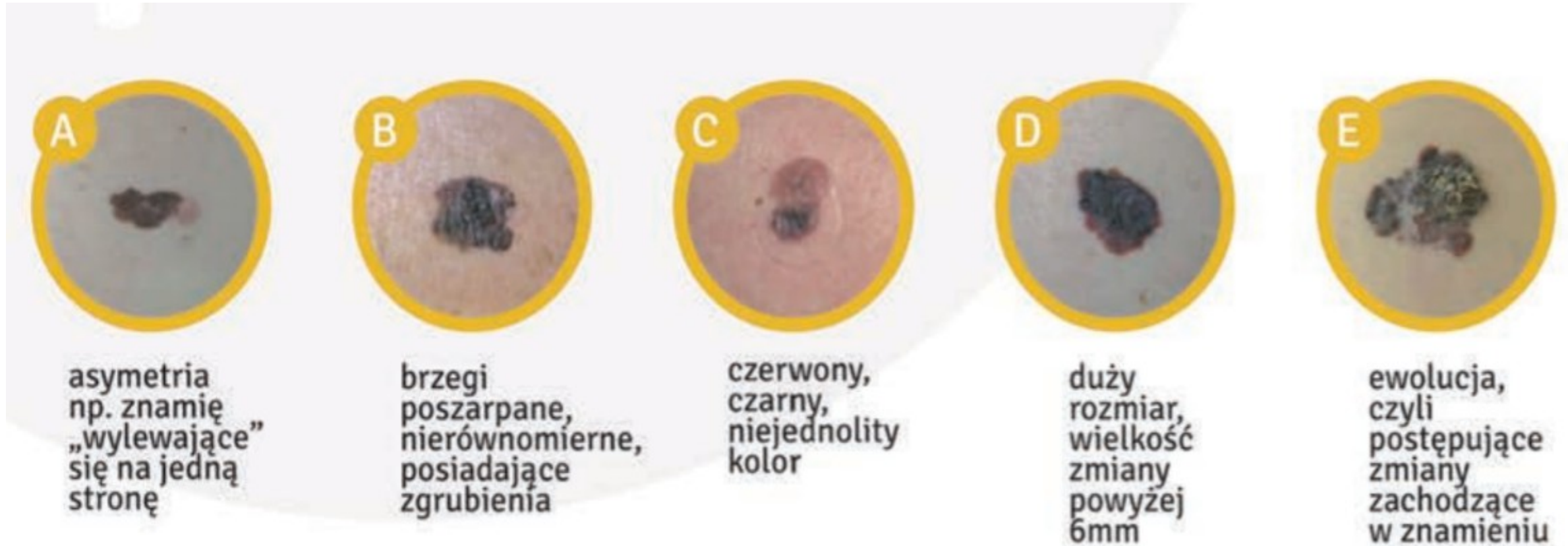
Mam haka na
czerniaka

Co to jest Czerniak?

Czerniak (czerniak złośliwy, łac. melanoma malignum) to wywodzący się z melanocytów nowotwór skóry, błon śluzowych lub błony naczyniowej oka. Wbrew powszechnemu przekonaniu, większość czerniaków, nawet u pacjentów z mnogimi znamionami, powstaje de novo czyli nie na podłożu wcześniej istniejącego znamienia barwnikowego, a na skórze zdrowej.

Czerniak jest nowotworem o wysokim stopniu złośliwości - może dawać przerzuty do okolicznych węzłów chłonnych oraz przerzuty odległe (m.in. do innych obszarów skóry, płuc, wątroby).

ABCDE czerniaka

Takie zmiany na skórze powinny nas zaniepokoić

Do konsultacji z lekarzem (onkolog, chirurg onkolog, dermatolog) powinno skłaniać pojawienie się między innymi:

- zgrubienia,
- zaczerwienienia wokół znamienia,
- świąd,
- krwawienie,
- powiększenie,
- zmiany zabarwienia,
- zmiana kształtu.

Gdzie najczęściej może pojawić się czerniak?

To, w jakiej okolicy pojawia się czerniak, związane jest z wiekiem. U młodych osób zazwyczaj pojawia się on na klatce piersiowej (u mężczyzn) lub na dolnych partiach nóg (u kobiet). U ludzi starszych występuje najczęściej na twarzy. Czerniak w obrębie tułowia osiąga szczyt zapadalności w piątej i szóstej dekadzie życia, a w obrębie głowy i szyi w ósmej dekadzie.

Czerniak może również pojawić się na skórze głowy, między włosami. Może też rozwinąć się w miejscach, które w niewielkim stopniu są narażone na kontakt z promieniami UV - nawet na pośladkach czy wargach sromowych.

Czynniki sprzyjające wystąpieniu czerniaka:

- nadmierna ekspozycja na promieniowanie UVA i UVB zarówno słoneczne jak i sztuczne (solaria),
- duża skumulowana ekspozycja na słońce, oparzenia słoneczne w dzieciństwie i wieku młodzieńczym,
- wiek i płeć - bardziej narażone są kobiety, przy czym ryzyko wzrasta z wiekiem,
- jasny fenotyp skóry - jasna karnacja skóry, jasny kolor włosów i oczu, obecność piegów, łatwe uleganie oparzeniom słonecznym,
- występowanie czerniaka u krewnych pierwszego i drugiego stopnia,
- wcześniejsze występowanie czerniaka u tego samego chorego - około 5-10 procent osób chorych wcześniej na czerniaka zachoruje na niego ponownie,
- występowanie innego nieczerniakowego nowotworu złośliwego skóry, w tym raka podstawnokomórkowego, raka kolczystokomórkowego,

-
- zespół znamion dysplastycznych,
 - duża liczba znamion barwnikowych (melanocytowych) oraz dużych wrodzonych znamion barwnikowych,
 - skóra pergaminowa (xeroderma pigmentosum) - stukrotnie zwiększone ryzyko,
 - wysoki status socjoekonomiczny,
 - immunosupresja i przeszczepienie narządu,
 - jatrogena ekspozycja na promieniowania ultrafioletowe wraz z psoralenem - fotochemioterapia (PUVA),
 - prawdopodobnie promieniowanie jonizujące.

-

Diagnostyka

Najważniejsza jest samokontrola skóry - gdy wystąpi jedna ze zmian ABCD(E), trzeba się zgłosić do lekarza. Wstępnej oceny dokonuje się dermatoskopem - urządzeniem optycznym uwidaczniającym głębsze zmiany w znamieniu. Jeśli jest podejrzenie czerniaka, lekarz wycina całe znamię z marginesem zdrowej skóry, a usunięty fragment oddaje do badania histopatologicznego, które określa typ chorej tkanki i stopień zaawansowania choroby.

Kolejnym badaniem jest USG tzw. regionalnego obszaru chłonnego, które pokazuje, czy w węzłach nie ma przerzutów. Gdy badanie nie daje jasnej odpowiedzi, usuwa się węzeł wartowniczy - pierwszy węzeł chłonny na drodze naczyń limfatycznych biegnących od guza do układu chłonnego.

Badania dodatkowe

- podstawowe badania krwi (morfologia, próby wątrobowe, aktywność dehydrogenazy mleczanowej - LDH),
- RTG klatki piersiowej w projekcji tylnoprzodnej i bocznej,
- USG jamy brzusznej,
- ewentualnie USG regionalnych węzłów chłonnych.

Leczenie czerniaka

Pierwszym etapem leczenia czerniaka jest leczenie chirurgiczne.

Przy zaawansowanej postaci oprócz zabiegu chirurgicznego konieczne jest leczenie wspomagające. W zależności od stanu pacjenta stosuje się:

- chemioterapię
- immunoterapię
- radioterapię

Metody skutecznej profilaktyki czerniaka

- Nie dopuszczać do oparzenia skóry spowodowanego promieniowaniem UV,
- Należy ograniczyć ekspozycję na słońce,
- Ubierać nakrycia głowy i okulary z filtrem UV.
- Należy unikać nadmiernego nasłonecznienia i smarować całe ciało kremem z odpowiednim filtrem.
- Nie korzystać z solariów, tam ryzyko oparzenia skóry i powstałych w jego wyniku zmian na skórze znacznie wzrasta.

Trzeba jasno powiedzieć: Solarium szkodzi!

Profilaktyka czerniaka polega na:

- Stałej, uważnej kontroli całej skóry,
- W przypadku zaistniałej zmiany, wizyty u dermatologa lub chirurga onkologa. Tam, po badaniu z użyciem dermatoskopu, w sposób jednoznaczny specjalista może wykluczyć ryzyko choroby lub przy pomocy prostego zabiegu chirurgicznego usunąć podejrzone zmiany.
-

Dziękuję za uwagę!!!

Autor: Krzysztof Pieczewski kl. VI a

Źródło: internet

1. www.akademiaczerniaka.pl,
2. www.poradnikzdrowie.pl,
3. zdrowieszczecin.pl,
4. twojeznamiona.pl,
5. ohme.pl